

TÜRK AFIŞ SANATININ ABİDESİ İHAP HULUSİ GÖREY

(28 Kasım 1898 - 27 Mart 1986)

Yrd. Doç. A. Yaşar SERİN*

Kürk yaş üzeri kuşağı , İHAP HULUSİ GÖREY'i (Z) harfine yaslanmış, sigaralı ağızlığını tuttüren, bir eliyle de kumbarayı işaret eden, yelekli-şalvarlı ihtiyar kompozisyonlu Ziraat Bankası afişi ile, küçük ülkülü "ALFABE" kapağı ve Atatürk rakısı olarak ünlenen 'Kulüp Rakısı'ndaki üçgen imzalardan tanırlandı. Çocukluk çağlarımda rastladığım afişlerin anlamını çocuksu şive ile yarım yamalak cümlelerle büyüklerime sorardım: Ne bu?-Bunu çim yapmış?-Bu dede buyda ne yapıyo? veya üçgenin hipotenüsüne oturtulmuş İHAP HULUSİ-İSTANBUL sözcüğünün ne anlama geldiğini, vurgulanması istenen temayı sorardım. Onlar da dillerinin döndüğünce anlatmaya çalışırlardı.

Bu afişler gerçek yaşantım ile melankolik duygularım arasında bir köprü oluştururdu. Babamın, her ayın 9-19-29'unda aldığı, köşesinde aynı imza bulunan Milli Piyango bileti ile, kucak dolusu para kazanma umudumuzu bütünleştirirdik . Bu ikilem tüm ruhumu sarardı.

*Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Bölümü Resim-İş Eğitimi Ana bilim Dalı Öğretim Üyesi.

İlerleyen yıllarda Eğitim için İstanbul'a gittiğimde, İhap Hulusi Bey'in son döneminde Devlet Tatbiki Sanatlar Yüksek Okulu Sergi Salon'unda açtığı afiş sergisi sırasında tanıma onuruna sahip oldum. Bu sırada kısa bir sohbet şansı da yakalamış; sanat çizgisinden, Türkiye ve Almanya'daki afiş sanatının seviyesinden söz etmiştik.

Yıllar sonra, aile yakınlarıyla (Kardeşi Yavuz Görey'in eşi ve kızı ile yeğeni İclal Atılgan) tanışmamız sonrası onun; sanatını, kişiliğini, başından geçen acı-tatlı anılarını daha da yakından öğrenme fırsatım oldu.

İhap Hulusi Görey'in, doğumunun 100. yılı olması nedeniyle, ICOGRADA (Avrupa Grafikerler Meslek Birliği) 1998 yılını İhap Hulusi yılı olarak ilan etmiş ve çeşitli etkinliklerle anma programları düzenlemiştir.

Bu etkinlikleri şöyle sıralayabiliriz :

a-Yaşamının büyük bölümünü sürdürdüğü İSTANBUL-Kınalıada'da bir sokağa (İhap Hulusi Sokağı) adının verilmesi. (Taraftmdan İstanbul-Adalar Belediye'sine teklif edildi.)

b-Bir büstünün yapılp Kınalıada'da uygun bir yere yerleştirilmesi.(Taraftmdan İstanbul-Adalar Belediye'sine teklif edildi.)

c-Belgesel bir film çekilmesi.

d-Yaşamını konu alan kaynak kitap yazılması.

e-Tanıtıcı makaleler yazılması.

f-Anı pulu basılması.

İHAP HULUSİ GÖREY KİMDİR ?

Ailesinin kökeni Türkmen olup, Erzincan ilimizin bir beldesi olan Kemah'tır. Dedesi, Erzincan'daki Askeri Liseyi bitirip, Harp Okuluna devam ederek subay çıkar. Daha sonra da, Osmanlı İmparatorluğunun şirin bir eyaleti olan Mısır'ın başkenti Kahire'de görevlendirilir.

Kahire o yıllar, Avrupa kentleri kadar modern bir şehirdir. Bu nedenle oğlu Ahmet Hulusi'yi (İhap Hulusi'nin babası) burada okutmaya karar verir. Sonuçta ailesini de yanına aldırır. Ahmet Hulusi Bey aldığı eğitim sonucunda Mısır'ın ünlü mimarlarından biri olur.

Oraya sonradan göç eden, çerkez asıllı bir ailenin kızı olan, Vecide Hanımla evlenir. Bu evlilikten 28.Kasım.1898 yılında İhap Hulusi ve sıra ile; Nevgece (1908), Nihat (1907),Yavuz (1912) doğar.

Varlıklı bir ailedir. Çocukluk yıllarında yaz aylarını İstanbul-Modaburnu'ndaki Çınarlı sokaktaki Tevriye'de bulunan malikhane'de, kış aylarını ise Kahire'de geçirirler.

İhap Hulusi Bey ilk, orta ve Lise öğrenimini Kahire'de önce İngiliz, sonra da devlet okullarında yapar.

Babası mimar, annesi amatör olarak resimle uğraşmakta olup ileri derecede piyano çalmaktadır. Bu nedenle böyle bir aile ortamında kendisi de resim sanatına gönül verip bu yeteneğini geliştirmiştir.

Ama bu kadarla yetinmeyip, posta ile resim dersleri almaya başlar. O günlerde çevresinde yaygın olan bu yöntemi şöyle gerçekleştirir: 1917 yılıdır. Resim çalışmalarını kağıtlara döküp bunları bir araya getirerek, posta ile Almanya'da bulunan bir ressama gönderir. İhap Bey'in yaptığı resimleri inceleyen bu kişi eleştirilerini tek tek sıralar ve yapması gerekenleri tek tek kaydederek tekrar posta ile geri gönderir. Bu işlem bir süre böyle devam eder. Birinci Dünya Savaşı patlak verir. Aile zorunlu olarak Mısır'da kalır. Bu sırada İngilizler başkent Kahire'yi işgal eder.

Babası "Ben bir Türk kentinde görev yapıyordum. Şu andaki durumu hazmedemem" diyerek kararını verir. Mısır'ı ailesiyle birlikte terk ederek kışları ikamet ettiği İstanbul'daki köşklarine göç eder. Burada ailesiyle birlikteligi uzun sürmez. 1920 yılında resim çizmedeki yeteneğini geliştirmek ve geçimini bununla sağlamak için; resim öğrenimini Almanya'da devam ettirmeye karar verir.¹ Orada Heimann Schule'ye girer. Bu okulda iki yıl eğitim alır. Gün boyu derslerde canlı modelden desen yapma, perspektif, ışık-gölge ve siyah-beyaz resim tekniği üzerinde çalışmalar yapar. Resim çizme yeteneğini oldukça ileriye götürür.²

"Hayatımı resim yapmakla kazanmaya kararlı olmam dolayısıyla beni maddeten daha kolay tatmin edecek, resmin ticari şekli olan afiş ve gazete resimlerini yapmayı daha uygun buldum. Bu alanda öğretim yapan KUNGSGEVERBE SCHULE'nin afiş bölümüne girdim der."³

İki yıl da buraya devam eder. Hocası Almanya'nın ünlü afiş sanatçılarından Prof. Ludvig HOHLWEIN'dir. Hocasından çok şey öğrenir, etkilenir. Okulunun başarılı öğrencilerindedir. Çizdiği afişler beğeni toplamaktadır. Bazı Alman firmalarından siparişler almakta ve eğitim giderlerini yaptığı çizimlerden kazanmaktadır. Eğitimcileri övgülerini bildirirler. Hatta referans belgeleri de verirler. Almanya'daki eğitim yıllarında ailesini görmek için zaman zaman İstanbul'a gelmektedir. Bu ziyaretlerinin birinde, yolu Cağaloğlu'ndaki Bizim Yokuş'a düşer. 1922 yılından bu yana yayın yaşamını sürdüren Aşir Efendi Caddesi'ndeki Tefeyyüz Kitabevi üstündeki, Akbaba Mizah Dergisi'ne uğrar. Sahibi ve başyazarı Yusuf Ziya Ortaç'tır. Kendisini tanıtır. Uzun uzun sohbet ederler. Almanya'dan gönderdiği birkaç karikatürü daha önce yayınlanmıştır. Dergi

¹ Kendi ağzından İhap Hulusi Görey: İhap Hulusi Sergisi 11-24 Mayıs 1977, DTSYO 20.yıl sergisi kataloğu. Milli kütüphane arşivi. No:1977. AD. 3828.

² A. g. e.

³ A. g. e.

ile ilişkilerinin artarak süreceğini öğrenir, mutlu olur. Ortaç'ın yanından sevinçle ayrılır.

1925 yıllarında Galatasaray Sultanisin'de Yeni Resim Cemiyeti sanatçıların katılımıyla karma resim sergisi düzenlenir.⁴

Bu sergiye İhap Hulusi Almanya'da hazırladığı afişlerinden altı eserle katılır. Bunlar, Türkiye'de görülen ilk afişlerdir. Eserleri Şevket Bey (DAĞ), Halil Paşa, Feyhaman Bey (Duran) İbrahim Çallıların eserleriyle yan yana sergilenir.

Serginin açılışını yapan, kendisi de ressam olan Halife Abdülmecid, İhap Hulusi'nin yapıtları önünde hayranlığını gizleyemez. Eserlerin sahibini arayıp buldurur, tanışma sırasında ellerini iki eli arasına alır, uzun uzun tebrik eder.⁵

Bu sergi bitiminde İhap Hulusi yine eğitimini yaptığı hocası Prof. Ludwig HOHLVEİN'in yanına döner. Bir süre sonra atölye olarak da kullanacağı evini kurup çalışmalarına yönelir.

İHAP HULUSİ TÜRKİYE'YE DÖNÜYOR

1925 yıllarında, ailesini ziyaret için yine İstanbul'dadır. Büyüklerinden "Resimlerinden para kazanamazsın, aç kalırsın !...-Seni memur yapalım!..." baskıları gelmektedir.

Almanca, İngilizce, Fransızca ve Arapça'yı ileri derecede bilmektedir. Memurluk için gerekli olan kültür birikimine fazlasıyla sahiptir.

Dayısı İsviçre büyükelçisidir ve dönemin dışişleri bakanı Tevfik Rüştü Aras'ın arkadaşıdır. Onların yardımıyla dışişleri bakanlığında memur olarak çalışmaya başlar. Ancak bu görevi sadece iki gün sürer. İstifa eden sanatçı İstanbul'a döner. Sanatçı bundan sonrasını şöyle anlatır:

"-1925 yılı sonunda Amerika'ya değil de ülkeme dönüp, o tarihlerde resim sanatının bilinmeyen bu yönünü burada tanıtıp, hayatımı kazanmaya karar verdim. Ancak burada kimse beni tanımadığı için önce kendimi ve adımları tanıtmaya yoluna gittim. O devirde "Akbaba" dergisi vardı. Sayfaları merhum Ramiz'in karikatürleriyle süslüydü. Bu derginin sahibi olan merhum Yusuf Ziya(Ortaç) Bey'e başvurup resimlerimi gösterdim. Bana derhal dergisinde resim yapmayı önerdi. Bildiğim mizahi konuları karikatür biçiminde değil de, normal biçimde çizilmiş resimlerle yaptım."

Bu dönemde anne ve babasının baskıları yine devam etmektedir. Memur olması için çok çaba göstermektedirler.

⁴ Türk Ressamları Sergisi Kataloğu, Ankara Sanat Dergisi, Mayıs 1984, sayı 217

⁵ Türk Grafik Sanatının Babası İhap Hulusi Görey, Milliyet Gazetesi Pazar Eki 29 Mayıs 1977

Bu kez Türk Ocağı başkanı Hamdullah Suphi Tanrıöver'in girişimiyle ikinci kez Dışişleri Bakanlığına memur olarak atanır. Bu görevde de ancak üç ay çalışır. Bir öğle üzeri İstanbul'a geri döner. Akbaba'da karikatür çizmeye devam eder.

Bundan sonrasını yine kendi ağzından öğrenelim:

"Adımın tanınması uzun sürmedi. Önce gazeteler için ilan resimleri siparişleri almaya başladım. Bunu da yeni afiş siparişleri izledi."

O yıllarda "Akbaba"da yayınlanan karikatürlerden.

İHAP HULUSİ İLK AFİŞ SİPARİŞ'İNİ ALIYOR

1927 yıllarıdır. İzmir'de bulunan "İNCİ DİŞ MACUNU" Firmasından ilk afiş siparişini alır. Siyah - beyaz olarak yapılmış "GÜLEN ZENCİ" kompozisyonlu bu afiş çok beğenilir ve ilgi çeker. Bu afişle başlayan sanat süreci giderek artan yoğunlukta devam etmektedir.

ATATÜRK RESSAM İHAP HULUSİ'Yİ ÇAĞIRIYOR

1920 yıllarından sonra ülkemizde yeni bir heyecan rüzgarı esmekteydi. Atatürk'le başlayan yenileşme çabaları her alanda kendisini gösteriyordu.

Güzel yurdumuzu istila eden yabancı güçler kovulmuş, Cumhuriyet ilan edilmişti.

Devrimler sırayla uygulamaya konuyordu; halifelik kaldırılmış, kılık-kiyafet kanunu, Tevhit-i Tedrisat (Eğitimin birlikteliği) yasası

yürürlüğe girmişti. Sanayileşme hamlesi başlamış, üretim hızla artmaya başlamıştı. Ürünlerin daha çok satması için; tanıtılması lazımdı. Harf Devrimi yurt genelinde yaygın olarak uygulanmaktaydı. 1929-1930 yılları yaz aylarıdır. Ulu önder Atatürk yurt gezilerinden birine çıkmış, Eskişehir'dedir.

O yıllarda afiş alanında, Almanya'da eğitimini yapmış İhap Hulusi ünlenmişti. Ve bir çok kurumlara afişleri o hazırlamaktaydı.

Şişli Halaskargazi Caferbey apartmanındaki atölyesinde, önceki günden aldığı afiş siparişlerini çalışarak gece geç vakitte bitirmiş ve derin uykudadır.

Sabahın ilk ışıklarıyla gün kendini göstermeye başlarken, dış kapının tokmağı hızlı hızlı birkaç kez dövülür.

İhap Hulusi uykudan zar zor uyanır.

“ Kim o !..”

Tok bir ses:

“ Kapıyı açar mısınız ?”

Uykulu gözlerle açar. İki zabitan (polis) karşısındadır.

Şaşkıncı bir anlam veremez.

“-Beyefendi sizi götürmeye geldik.” der. İri kıyım olanı.

İtiraz edip “ Hayır!..” diyemez.

Üzerindeki pijamaları çıkarıp, elbiselerini giymesine ancak izin verilir. Sorduğu sorulara yanıt bile alamaz.

“ Emir var sizi götüreceğiz!..” derler.

Adeta koyun gibi sürüklenerek resmi otomobile bindirilir, doğruca Haydarpaşa garına götürülür, yine bir polis eşliğinde trenle Eskişehir'e doğru yola çıkarlar.

Zorlu ve endişeli bir yolculuktan sonra kendini Gazi'nin huzurunda bulur.

Bir taraftan da “ Sakin olmalıyım!.. Sakin olmalıyım!..” diyerek kendine telkinde bulunur. Gazi'yi o güne dek halkın arasından otomobille geçerken ancak bir kez görmüştür.

“-Gel bakalım Üstat !.. der” Gazi.

Araştırdım memleketin bütün afişlerini en iyi sen yapıyormuşsun . Usta sanatkar mışsın o yüzden seni buraya çağırdım der.

Üstat derin bir oh çeker.

Ülkemizde o sıralar , okuma-yazma seferberliği başlatılmış, hızla sürdürülmektedir.

Ama kitlelere; okullarda, kışlada, evde yeni yazıyı öğretmek ancak “ALFABE” ile gerçekleşebilecektir.

Bununda en güzelini ünlü ressam İhap Hulusi yapabiliirdi.

Ulu önder üstat İhap Hulusi'den sevimli bir "ALFABE" kapağı yapmasını ister. Hatta küçük ölkü ile kısa bir süre poz bile verir.

Kapağın sevimli olmasını özellikle tembih eder. Eskizler alır. Huzurdan saygı ile ayrılır.

Birkaç gün sonra "ALFABE" kompozisyonunu hazırlayıp yaveri aracılığı ile kendisine ulaştırır. Beğenilmiştir, birde takdirname ile ödüllendirilip bir miktar parada takdim edilir Böylece "ALFABE" kapağı hazırlanmış olur.

(Küçük Ölküye okuma öğreten ATATÖRK kompozisyonlu bu "ALFABE" 1970 li yıllara dek kullanıla gelmiş olup, Milli Eğitimdeki yeni yöntemlerin yeğ tutulması nedeniyle kullanımdan kaldırılmıştır.)

İHAP HULUSİ ÖĞRETİM ÜYESİ OLUYOR

1977 yıllarıdır. Beşiktaş'ta eğitim veren, Devlet Tatbiki Sanatlar Yeksek Okulu Grafik Bölümü'nde afiş grafiği dersleri açık bulunmaktadır. Uzun süredir bu dersin eğitimcisi bulunmamaktadır. Bir ara işinin uzmanı olmayan kişiler bu dersi verir olmuşlardı . Bu durum öğrenciler arasında tepkiye neden olmuştu. Sonunda kendi aralarında beş kişilik temsilci grubu oluştururlar ve okul müdürünün makam katına çıkarlar.

Boş geçen, afiş grafiği derslerinin daha verimli hale getirilmesini isterler. Okul Müdürü Nejat Sirel öğrencilerin bu önerisini olumlu bulur, işinin ehli, popüler ve sanat çevresinde saygın bir yeri olan İhap Hulusi Görey'e misafir ders hocası olarak görev verir.

Öğrenciler; kısa sürede bu babacan tavırlı, ihtiyar delikanlı hocalarını çok sever, gözüne girmek için canla başla çalışırlar.

Öğrencilerin dünya görüşlerini daha geniş ufuklara taşımak, daha iyi eğitilmelerine olanak sağlamak ereğiyle ; 1977 yılı Mayıs ayında, İhap Hulusi Görey DTSYO sergi salonlarında bir afiş sergisi açar. Sanatseverler ve öğrenciler ilgi ile izlerler.

Fakat İhap Bey 69 yaşındadır. Bu hızlı eğitim temposuna daha fazla dayanamaz. Kısa bir süre çalışır ve görevinden ayrılır.

İhap Hulusi bir söyleşisinde günümüz afiş sanatçılarına bir gönderme yaparak :(7) "Bugün ki afişleri ben beğenmiyorum, halka hitap etmiyor, ilgi çekmiyor, sözle çizgi çakışmıyor, reklam şirketlerinin imkanları afiş sanatçısının lehine kullanılmıyor. Yalnız monşer!.. bizim gibi sanatçılara devlet neden sahip çıkmaz,arayıp sormazlar ?.. "der.

İhap Bey'in son cümlesi gerçekten vurgulayıcıdır. Gerçekten de son yıllarda para getirebilecek siparişler alamamış, Kınalıada'daki Poyrazlı Köşkü'nü satmış, bankaya yatırıp aydan aya maaş alır gibi çekerek geçimini

sağlamıştı. O yıllarda, sanatçıyı güvenceye alan 'sosyal haklar henüz sağlanmamıştı. Arada bir sergi açıp elde ettiği birkaç kuruşla giderlerini karşılamıştı.

İhap Bey'in yaptığı afişlerle üne kavuşan resmi ve özel kuruluşların yetkililerine de "Aramıyorlar !.." diye zaman zaman sitemlerde bulunurdu.

Bu ünlü sanatçımızı, 27.Mart.1986 tarihinde İstanbul-Gayrettepe'deki evinde biz yetişen yeni kuşaklara sayısız eserler ve dersler bırakarak aramızdan ayrılmıştır.

Onu her zaman gönüllerimizde yaşatacağız.

İHAP HULUSİ GÖREY'İN SANATI

1927 yıllarında "İNCİ DİŞ MACUNU" ile başlayan sanat süreci, giderek artan yoğunlukta sürmüş, okumaya onunla başladığımız "ALFABE" ile devam ederek, Ziraat Bankası'nın keyifle tütürülen sigaralı, kumbaralı çiftçi dayılı afişi ile, İş Bankası'nın ,Türk Teyyare Cemiyeti'nin(Milli Piyango İdaresi), İhisarlar İdaresi'nin (Tekel) Fazıl Ahmet Aykaç'la kendisini kompoze ettiği "Kulüp Rakısı", Yapı ve Kredi Bankasının Leylekli afişi, Garanti, Emlak Kredi, Sümerbank; Merkez bankası; Türk Ticaret bankasının afişi, basın ilanları, İstanbul Belediyesi'nin, Maliye Bakanlığının tahvilleri; Türk Hava Kurumu, Kızılay, Tarih ve Zirai Donatım Kurumu ile daha niceleri İHAP HULUSİ ile yaşam bulmuşlardır.

Yurt dışında ise; Almanya'nın ünlü Bayern Aspirin ile sigara firmaları çok satım diye afişlerini, Mısır'daki seyahat acentaları turist avlayacak en güzel en çekici ilanlarını, yine Mısır Demiryolları, afişlerini İhap Hulusi'nin zevkli ve becerikli ellerine bırakmış, büyük bir İtalya içki fabrikası da Dünya'yu onun fırçası ile fethetmişti. Ünlü otomobil firması olan Fort Fabrikaları da vurgulayıcı afişlerini ona hazırlamıştı.

İHAP HULUSİ'NİN SANAT ANALİZİ

İhap Hulusi temelde Kuzey Avrupa grafik geleneği üzerine kurulmuş olan klasik afiş tasarımını , eserleriyle ülkemize taşımış öncü bir sanatçımızdır.

XX.yy. Alman afiş ekolünün evrensel değerlerini de içermektedir. Almanya'nın Münih kentinde bulunan Heimann Schule Sanat okulunda başlayan eğitim sürecinde , modelden desen, ışık-gölge, siyah-beyaz üzerine

⁶ "Türk grafik sanatının babası İHAP HULUSİ GÖREY"

Milliyet Gazetesi 29 mayıs1977 Pazar eki. Kendi ağzından İhap Hulusi GÖREY

yaptığı çalışmalar başlangıç için iyi bir temel oluşturmuştur. Daha sonra da Kungsgewerbe Schule'deki hocası Prof.Ludwig Hohlwein'in çizgisinde gitmiştir.(13)

O dönemde Prof.Ludwig Hohlwein , Dünya afiş grafiği alanında, en önde gelen çok ünlü eğitimci-sanatçılardan birisidir. Sanatta izlediği ana tema ise; fotoğraftan ana obje olarak yararlanmasıdır. İhap Hulusi'de büyük oranda hocasının etkisinde kalmış, aynı çalışma yöntemini yeğ tutmuştur.

Afişlerinde kullandığı modeller yakın arkadaşlarıdır. Tekel'in "Kulüp Rakısı"etiketi için ;(Fazıl Ahmet Aykaç ve kendisinin kompoze edildiği etiket), Nejat Sirel'i (İş Bankası afişinde)Kardeşi Yavuz Görey'i (Otomobil reklam afişlerinde), Yeğeni İclal Atılğan ve Emine Selbes'i (Giysi reklam afişlerinde), Eşi Naşide Görey'i, komşusu Müjde Aykaç'ı , mahallede karpuz satıcısını(sigaralı,kumbaralı ihtiyarı Ziraat Bankası), hatta kendisini(Tekel Kulüp rakı'sında)ana obje olarak kullanmışlardır.(14)

Çalışma yöntemi ise; planlı ve disiplinlidir. Aldığı siparişlerin önce ön eskizlerini hazırlar, insan ve eşya objesi kullanacaksa, ona uygun figürlerin fotoğraflarını çekerdi. Kafasına koyduğu kompozisyonun hakkını verecek anlatım biçimini ve uygun tipi bulmadan tatmin olmaz işe başlamazdı.

Sonra tasarıma geçip, konuyu oluştururdu. Afişin ana temasını, vurgulu yönünü ön plana çıkaracak, özgün yazı karakterini tasarlar, kompozisyonun en uygun yerine yerleştirirdi. Tüm kaligrafik düzenlemeleri elle kendisi yapardı.

Günümüzde olduğu gibi, sanatçıya kolaylık veren şablon harfler (letraset) daha bilinmiyordu. Bu nedenle harf şablonlarını kendisi keser çıkarırdı. Redis ucu-divit ve grafos takımı onun en iyi yazı takımlarıydı.

Afişte olması gerekli metinleri de yine kendisi hazırlar, yazı ile resimsel anlatımı (İllustrasyon) bir araya getirir, bir bütünlük sağlardı.

Afişlerinde ; Alman grafik ekolüne özgü şema disiplini egemendi . Onda konstrüktivizm, süpramatizm , rayonizm gibi XX. Yüzyılın ilk çeyreğinde egemen olmuş sanat akımlarının biçime, inşaa'ya ağırlık veren sentezden hareketle, afiş sanatında verilen mesajın güçlü ve çarpıcı bir yöntemle ifade edilmesi ağırlık kazanmıştır.

Afişteki bu nedensellik, izleyicinin öteden beri alışageldiği düzen istifini bir tarafa iten (yeni anlayışla hazırladığı) kompozisyonlarla kitleyi şaşkına çeviren tasarımlara ulaşılmıştır.

Birçok afiş dizaynında , anlatım, ton ve renk vurgulamalarıyla zenginleşmiş, biçimin yer yer taramalı, bazen de açık-koyu kontrastlıklarla ifade edilmesi, yeni afiş anlayışının somut örneklerinden olmuştur.

Afişte kullanılan gerçekçi imgeler , izleyene verilen mesajın yerine etkili bir biçimde ulaşmasını sağlardı.

İhap Hulusi'nin fırça tekniği; yalın ve dolaysız anlatımı yeğ tutar, renkler tamamen kendisine özgü ve simgesel pigmentlerden oluşmuştur.

Büyük renk lekeleri , vurgulu uç renklerle ön planda tutulan, yakından bakıldığında üçgen, kare, beşgen gibi geometrik şekiller meydana getiren aynı rengin açık-koyu nüanslarıyla çalışırdı.(15)

Kompozisyona biraz uzaktan bakıldığında, başlangıçta parçalı gibi görünen objeler çok etkili , görsel bütünlük oluştururdu . Afiş sanatının gerçek görevi de budur.

Tasarladığı afiş boyutlarını: 25X35 , 50X70 , 70X100 ölçülerinde düşünürdü.

İhap Hulusi, titiz bir araştırma sonucu Almanya'dan getirdiği boya ları kullanırdı. Bunlar

Çabuk kuruyup bozulmayan, rengi solup akmayan cinstendi. Boya ları gereksiniminden fazla alır, stok ederdi.

Görsel alanda en çağdaş bir reklam aracı olan afiş sanatını en ince nüanslarıyla kullanmış sanatçı olan İHAP HULUSİ GÖREY, Osmanlı ve Cumhuriyet Türkiye'si arasında , afiş sanatının özgün üslupçusu ve köprüsüdür.

Sonuç olarak ; İhap Hulusi çağdaş Türk sanatları dünyasında en seçkin yerini almış, afiş sanatının abidesi olmaya , yaptığı eserlerle hak kazanmış ünlü bir sanatçımızdır.

KAYNAKÇALAR

1-TURGUT ÇEVİKER :Sanat Dünyamız-Yapı ve Kredi Bankası yayınları. Sayı:45 Yıl:1991 Sayfa:9

2-ENİS RIZA SAKIZLI:Sanat Dünyamız-Yapı ve Kredi Bankası Yayınları Sayı:45 Yıl:1991 Sayfa:13

3-YILMAZ UYAR :”ANTİKA”aylık sanat dergisi. Sayı:14 Yıl:1986 Sayfa:22-25

4-TURHAN SELÇUK :Resim Sanatımızın iki ustası”Münif Fehim-İhap Hulusi

”Milliyet Sanat Dergisi-Milliyet Yayınları A.Ş. Sayı:3 Nisan:1980 Sayfa:30-35

5-”TÜRK GRAFİK SANATININ BABASI:İhap Hulusi. Milliyet Gazetesi 29.Mayıs.1977

6-SİBEL YAĞCI”Yorum Portre” Alfabe kapağı, kulüp rakısı ve bir imza:İHAP HULUSİ Marie Claire Aralık-1996 Sayfa:112

7-RADİKAL GAZETESİ-Kültür-Sanat sayfası. Radikal Kültür servisi . 5.Ocak.1977.Sayfa:22

İhsan Hulusi Görey
(1898 - 1986)

